

Механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2025 г.

Основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините за 2025 г. се изчисляват по следната формула:

$$C = C1 + C2 + C3 + C4, \text{ където}$$

C е размерът на основното бюджетно взаимоотношение между централния бюджет и бюджета на конкретната община за 2025 г. под формата на субсидии/трансфери.

C1 е размерът на общата субсидия за делегираните от държавата дейности от централния бюджет за конкретната община. Изчислява се като сума на всички разходи за делегираните от държавата дейности, определени по стандарти.

C2 е размерът на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община.

Право да получават обща изравнителна субсидия през 2025 г. имат общините, чиито постоянни данъчни постъпления към 31 декември 2023 г. на един жител са по-ниски от 120% от равнището им за страната на един жител ($ДП_{х1} < 1,2 * ДП_{стр}$.)

Общата изравнителна субсидия за общините с достъп за 2025 г. се изчислява по следната формула:

$$C2 = A1 + A2 + A3 + A4 + A5$$

A1 е първата част от размера на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община. Право да получават тази част от субсидията имат общините с посочения достъп в зависимост от постоянните данъчни постъпления на един жител, като изравняването е в размер на разликата между 120% от равнището за страната и постоянните данъчни постъпления на един жител за конкретната община, умножена по броя на жителите й.

$$ИДП_{х1} = (1,2 * ДП_{стр} - ДП_{х1}) * N_{х1}, \text{ където}$$

ИДП_{х1} е стойността на изравняването на постоянните данъчни постъпления по компонента A1 за конкретната община.

ДП_{х1} е размерът на постоянните данъчни постъпления (данък върху недвижимите имоти (§13-01 от ЕБК), данък върху превозните средства (§13-03 от ЕБК), туристически данък (§13-08 от ЕБК) и патентен данък и данък върху таксиметров превоз на пътници (§01-03 от ЕБК)) на един жител на конкретната община към 31 декември 2023 г.

ДП_{стр} е размерът на постоянните данъчни постъпления (§13-01, §13-03, § 13-08 и §01-03 от ЕБК) на един жител за страната към 31 декември 2023 г. (133,39 лв./жител)

N_{х1} е населението на съответната община по данни на Националния статистически институт (НСИ) към 31 декември 2023 г.

A2 е втората част от размера на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община с достъп.

Разпределението на сумата от компонента A2 по общини е на база делът на разходните потребности за конкретната община с достъп.

За определяне на разходните потребности на общините се използват следните натурални показатели:

- ✓ Брой деца до 5 г.
- ✓ Брой деца от 6-14 г.
- ✓ Брой възрастни на и над 65 г.
- ✓ Територия
- ✓ Дължина на общински пътища
- ✓ Население

Теглото на съответния показател се определя в зависимост от структурата на разходите за местни дейности (по отчетни годишни данни за 2023 г.) по следния начин:

- Брой деца до 5 г. - 2,0%** (дял на разходите за местни дейности 311, 312, 431 от ЕБК в общите разходи за местни дейности)
- Брой деца от 6-14 г. - 1,0%** (дял на останалите разходи за местни дейности във функция Образование от ЕБК в общите разходи за местни дейности)
- Брой възрастни на и над 65 г. - 4,0%** (дял на разходите за местни дейности във функция V. Социално осигуряване, подпомагане и грижи от ЕБК в общите разходи за местни дейности)
- Територия - 29,0%** (дял на разходите за местни дейности в група А. Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство (без дейности 603 и 605) и разходите за дейност 622 „Озеленяване“ от група Б на функция VI от ЕБК в общите разходи за местни дейности)
- Дължина на общинската пътна мрежа - 14,0%** (дял на разходите за местни дейности в група В. Транспорт и съобщения от функция VIII от ЕБК в общите разходи за местни дейности)
- Население - 50,0%** – (дял на разходите за всички останали местни дейности от ЕБК в общите разходи за местни дейности)

На всяка община се определя дял на всеки от натуралните показатели от общата сума на показателя за страната, като всеки дял се умножава с теглото за показателя (%). Сумата от така получените дялове формира съответния дял разходни потребности на конкретната община.

$$РП_i = (D_i/\sum D_i)*2,0\% + (U_i/\sum U_i)*1,0\% + (V_i/\sum V_i)*4,0\% + (T_i/\sum T_i)*29,0\% + (ДОП_i/\sum ДОП_i)*14,0\% + (Н_i/\sum Н_i)*50,0\%$$
, където

- Д – деца до 5 години
- У – деца от 6 до 14 г./ученици
- В – възрастни на и над 65 години
- Т – територия
- ДОП – дължина на общински пътища
- Н – население

РП_i е делът на разходните потребности за конкретната община.

$\sum RPi=0,8155$ само за общините с достъп.

Разпределението на общата сума от А2 по общини е на база относителния дял на разходните потребности на всяка от общините с достъп към общата сума на разходните потребности за общините с достъп $RPi/\sum RPi$.

Информацията за населението, децата до 5 години, децата от 6 до 14 години и възрастните на и над 65 години е по данни на НСИ към 31 декември 2023 г., а за дължината на общинските пътища – по данни на Министерството на регионалното развитие и благоустройството към месец октомври 2024 г.

А3 е третата част от размера на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община с достъп.

Право да получават тази част от субсидията имат общините с достъп, чийто дял на приходите спрямо общите постъпления (по отчетни годишни данни за 2023 г.) е по-малък от 25 на сто.

$П_{x1}/ОП_{x1}<25\%$, където

$П_{x1}$ е размерът на приходите (раздел I и §40-00 от раздел III от ЕБК) към 31 декември 2023 г. за конкретната община с достъп.

$ОП_{x1}$ е размерът на общите постъпления към 31 декември 2023 г. за конкретната община с достъп, който се формира като сума от размера на приходите на общината, трансферите и временните безлихвени заеми (раздел I, §40-00 от раздел III и раздел IV от ЕБК).

Разпределението на тази част от субсидията е на база относителния дял на разликата между 25% и полученото съотношение на приходи към общи постъпления за конкретната община с достъп.

А4 е допълнителен компонент на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община, който осигурява размера на общата изравнителна субсидия, определен в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. (ЗДБРБ за 2024 г.) за общините с достъп. Тази част на субсидията се получава от общините с достъп, които имат отрицателна разлика между полученото от сумата на компонентите А1, А2 и А3 ($A1+A2+A3$) и размера на общата изравнителна субсидия, определен в ЗДБРБ за 2024 г.

А5 е допълнителен компонент на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община с достъп.

Право да получават тази част от субсидията имат общините с осреднено данъчно усилие над средния размер на определените със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) граници за съответните данъци ($ДУ_{срx1} > 1$), като разпределението е на база относителния дял на разликата над 1.

$ДУ_{срx1}$ е осредненото съотношение между размерите на ставките на данъка върху недвижимите имоти, данъка при придобиване на имущество по възмезден начин, данъка върху превозните средства - за леки автомобили над 74 kW до 110 kW и данъка върху превозните средства – за товарни автомобили до 12 т на конкретната община за 2024 г. към съответните средни стойности в границите, определени в ЗМДТ за всеки от изброените данъци. Изчислява се по следната формула:

$ДУ_{срх1} = (СТ_{дних1}/СТ_{дниср} + СТ_{двпих1}/СТ_{двписр} + СТ_{дпс_лх1}/СТ_{дпс_лср} + СТ_{дпс_тх1}/СТ_{дпс_тср})/4$, където

$СТ_{дних1}$ е размерът на ставката за данъка върху недвижимите жилищни имоти за физически лица на конкретната община за 2024 г. При наличие на диференцирани ставки по населени места се взема предвид ставката, определена за населеното място – административен център на общината.

$СТ_{дниср}$ е средният размер на ставката за данъка върху недвижимите имоти в границите, определени със ЗМДТ.

$СТ_{двпих1}$ е размерът на ставката за данъка при придобиване на имущество (недвижимо) по възмезден начин за 2024 г. на конкретната община.

$СТ_{двписр}$ е средният размер на ставката за данъка при придобиване на имущество по възмезден начин в границите, определени със ЗМДТ.

$СТ_{дпс_лх1}$ е размерът на ставката за данъка върху превозните средства - за леки автомобили над 74 kW до 110 kW включително, за 2024 г. на конкретната община.

$СТ_{дпс_лср}$ е средният размер на ставката за данъка върху превозните средства в границите, определени със ЗМДТ - за леки автомобили над 74 kW до 110 kW включително.

$СТ_{дпс_тх1}$ е размерът на ставката за данъка върху превозните средства - за товарни автомобили до 12 т технически допустима максимална маса, за 2024 г. на конкретната община.

$СТ_{дпс_тср}$ е средният размер на ставката за данъка върху превозните средства в границите, определени със ЗМДТ - за товарни автомобили до 12 т технически допустима максимална маса.

$С3$ е размерът на трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища за конкретната община.

Средствата за трансфера се разпределят при следните съотношения: 85% по показател дължина на общинските пътища с отчитане на географско и височинно разположение (на базата на параметри за дължина на общински пътища в планински райони, в равнинни райони и в райони, характерни със снегонавявания и заледявания); 10% - по показател брой населени места с изключване на местата без население; 5% - по показател брой население. Размерът на трансфера за конкретна община се формира от сбора на сумите, разпределени по относително тегло на съответния показател за общината спрямо общото за страната;

$С4$ е размерът на целевата субсидия за капиталови разходи за конкретната община, формиран от следните компоненти:

$С4=В1+В2$, където:

В1 – основен компонент на целевата субсидия, при съотношения за разпределяне на ресурса за този компонент, както следва: 45% от него - по показател брой населени места, с изключване на местата без население и с население до 10 души; 25% от него - по показател дължина на общинските пътища; 25% от него - по показател брой население, 5% от него - по показател територия. В1 за конкретна община се формира от сбора на сумите, разпределени по относително тегло на съответния показател за общината спрямо общото за страната;

В2 – допълнителен компонент на целевата субсидия за подпомагане на общините от 4-та и 5-та категория за подобряване на състоянието на социалната и техническа инфраструктура на територията на общината. Достъп до тази част на субсидията имат всички общини от 4-та и 5-та категория, съгласно утвърдената от министъра на регионалното развитие и благоустройството със заповед № РД-02-14-2021 от 2012 г. (обн., ДВ, бр. 66 от 2012 г.; изм. и доп., бр. 73 от 2014 г. и бр. 75 от 2016 г.) категоризация на общините в Република България, на основание чл. 36, ал. 2 на Закона за административно-териториалното устройство на Република България и във връзка с т. 4 от Решение № 921 на Министерския съвет от 2011 г. за определяне на критерии и показатели за категоризиране на общините, кметствата, районите и населените места в Република България, изм. с Решение № 721 на Министерския съвет от 2013 г.

Информацията за населението и за населените места е по данни на НСИ към 31 декември 2023 г. и за дължината на общинските пътища по данни на Министерството на регионалното развитие и благоустройството към месец октомври 2024 г.